

T Á J É K O Z T A T Ó

a munkaerőpiac főbb folyamatairól az észak-magyarországi régióban 2009. szeptember

Tovább bővült a régió munkaügyi kirendeltségein nyilvántartásba vett állás kínálat.

Régiókban a hónap folyamán feltárt, illetve bejelentett új álláshelyek 5.916 fő számára kínáltak munkát, az előző hónap végén még be nem töltött álláshelyekkel együtt összesen **9.598 állásra tudtak közvetítést végezni kirendeltségeink**. Második hónapja növekvő a havi új állásbejelentések között a támogatási igény nélküli, ún. normál munkaerő-kereslet (25%, szemben a korábbi 20-21% körüli részesedéssel).

A támogatáshoz nem kötött új létszámgigény szeptemberben 1.453 fő alkalmazására irányult, s 25%-kal (292 fővel) haladta meg az augusztusi keresletet, míg a 12 hónappal korábbitól továbbra is jelentősen (40%-kal, 985 fővel) kevesebb volt.

A legtöbb nem támogatott álláshelyet kínáló feldolgozóipari vállalkozások a múlt havtól 161 fővel több, összesen 471 fő közvetítését kérték kirendeltségeinktől, zömében műanyag-feldolgozó, gépkezelői, gyártósori összeszerelői, sütő-, térsztaipari munkás, pék, kézi anyagmozgató, csomagoló, fémmegmunkálói, -felületkezelői munkakörben, ám a kereslet még ezeken a területeken is jóval elmarad a korábbi években megszokott létszámtól.

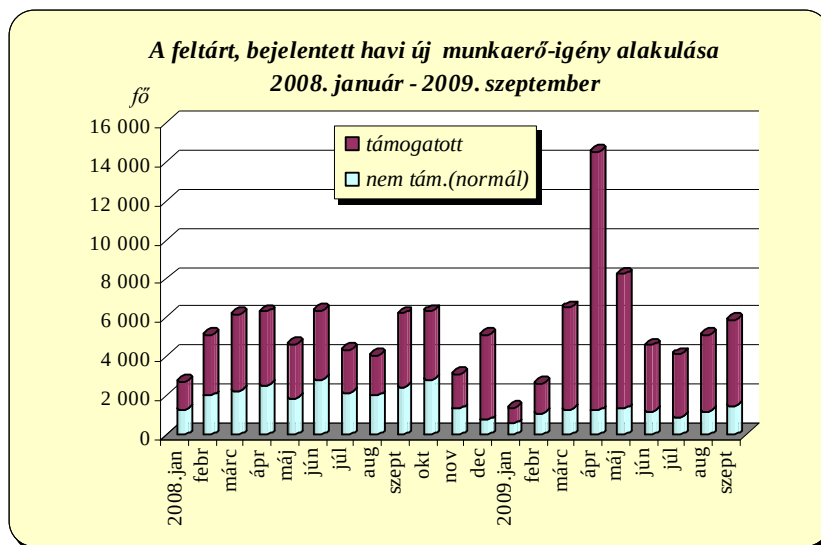
Az említetteken túl több kistérségben kínáltak most is viszonylag sok állást a kereskedelem, javítás ágazatban (246 fő) működő cégek, melyek elsősorban eladókat, raktári dolgozókat, üzletkötőket, tehergépkocsi-vezetőket kerestek. Az építőiparból 118 főre irányuló, támogatási igénnyel nem társuló munkaerő-közvetítési bejelentést - különféle építőmesteri, szerelési és szakipari szakmákban képzett és betanított munkakörökben - regisztráltak kirendeltségeink, alig pár fővel többet, mint az előző hónapban. Helyenként nagyobb kereslet mutatkozott még az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás és az egészségügyi, szociális ellátás szektorban tevékenykedő társaságok, szervezetek részéről különféle szak- és kisegítő, valamint adminisztratív területekre.

A többi ágazatból 1-94 fő közötti munkaerő-keresletet jeleztek a munkáltatók, összesen 384 fő foglalkoztatására irányulóan.

A korábbi évekre visszatekintve, idén a versenyszféra által tett normál munkaerő-igény bejelentés a megszokotthoz képest nagy mértékben csökkent. Tavaly ugyanekkor a nyílt munkaerő-piacról érkezett állásajánlatok majd 1 ezer fővel (41%-kal) több, összesen 2.452 állás kereső foglalkoztatására irányultak. Legnagyobb volumenű csökkenés a feldolgozóipar (303 fős) az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás (297 fős) és az építőipar (204 fős) területét jellemzi.

A havi új munkaerő-igények 75%-át a **támogatási igénnyel társuló állásajánlatok jelentették, 4.463 főnek** kínálva ezzel elhelyezkedést. Ez a múlt havinál 12%-kal, 473 fővel több állás keresőnek kínált – legalább néhány hónapra - munkaalkalmat. A támogatott, álláshelyek döntő többsége (65%-a, 2,9 ezer álláshely) most is a települési önkormányzatok által szervezett, a közcélú foglalkoztatás keretében biztosított, többnyire egyszerű, szakképzettséget nem igénylő fizikai munkalehetőséget jelentett. Ezek több mint háromnegyedét Borsodban, 14%-át Hevesben és 8%-át Nógrád megyében regisztrálták.

A többi támogatott munkalehetőség (35%, 1.568 állás), ezen belül is többnyire bér-, illetve bérköltség támogatással pedig az állás keresők gazdasági szférába való elhelyezkedését tudta biztosítani.

A havi új állásajánlatok összességét (támogatott, nem támogatott együtt) tekintve, a munkaerőigények 54%-a (3.172 fő) *szakképzetlen segédmunkás* munkakörre vonatkozott, s döntő részben a közösségi munkák igényét fedték le. A *szakképzett dolgozók* iránti 1.137 fős (19%) kereslet régióinkban leggyakrabban kereskedelmi eladó (220 fő), park- és kertépítő, parkgondozó (108 fő), kőműves (56 fő), gépszerelők, -javítók (47 fő), sütő-, térszaktipari munkás, pék (45 fő) szakmákban képzettek foglalkoztatására irányul. A kirendeltségeinken minden tizedik állásajánlat *betanított jellegű munkát* (gépkezelők, összeszerelők) *jelentett* s összesen 573 fő foglalkoztatására irányult. A *szellemi munkakört* keresőknek szóló mintegy 1.034 (17%) ajánlatból a legnagyobb részt irodai, adminisztratív jellegű (185 fő), szakképzett és képesítés nélküli pedagógusi (általános és középiskolai tanár, óvónő, pedagógusasszisztens), valamint gyermek- és ifjúsági felügyelői (314 fő), gazdasági, pénzügyi ügyintézői (121 fő), vagy technikai munkakörök betöltésére irányultak.

A régióban 8,9 ezer álláskereső jutott munkához szeptemberben.

A hónap folyamán lezárt közvetítési adatok szerint **a nyilvántartott álláskeresők közül 8.879-en tudtak munkát vállalni (a havi érintett létszám 7,4%-a), 21%-kal többen, mint egy hónappal ezelőtt.** Az elhelyezkedettek közül 4,9 ezren támogatással (közvetlen foglalkoztatás, bértámogatás, járulékkedvezmény, utazási költség támogatása stb.) jutottak munkához, míg támogatás nélkül a kirendeltség közvetítésével, vagy önállóan további 3,9 ezren.

Észak-Magyarországon - az országoshoz hasonlóan - hónapok óta stagnál a nyilvántartott álláskeresők létszáma.

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint **országosan a nyilvántartott álláskeresők száma 2009. szeptember végén 566,3 ezer fő volt,** mely az előző hónaphoz képest csekély mértékű, 0,4%-os (2,3 ezer fős), az előző év azonos időszakához viszonyítva pedig 33,6%-os (142,4 ezer fős) emelkedést mutatott.

Országosan az álláskeresők száma júliustól kismértékben emelkedik, mely főként a pályakezdők - az év más hónapjaiban szokásostól - intenzívebb beáramlásának a következménye. A szeptemberi záró-létszámban tapasztalt növekedés mögött a pályakezdők

számának 1,6 ezres és a nem pályakezdők 0,7 ezres emelkedése áll. Az ország hét régiója közül hatban több álláskeresőt tartottak nyilván a munkaügyi kirendeltségek, mint egy hónappal korábban. A növekedés üteme - Közép-Magyarországot kivéve, ahol 3% volt - mindenhol 1% alatt maradt. A kivételt képező Dél-Alföldön viszont 2%-os csökkenés ment végbe.

Főbb munkaerő-piaci adatok az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ nyilvántartása szerint a régióban

Megnevezés	2009. szeptember	Változás		
		az előző hónaphoz képest		az előző év azonos hónapjához képest
	fő	fő	%	%
Regisztrált álláskeresők száma, fő	107 511	416	0,4	18,3
Nyilvántartott álláskeresők aránya, %*	20,8	-	0,2	3,4
Közülük:				
pályakezdő	12 895	81	0,6	14,7
25 évesnél fiatalabb	19 826	-99	-0,5	17,3
50 évesnél idősebb	17 691	-89	-0,5	22,0
férfi	57 692	421	0,7	18,5
nő	49 819	-5	0,0	18,1
fizikai foglalkozású (volt)	91 337	689	0,8	16,0
szellemi foglalkozású (volt)	16 174	-273	-1,7	33,0
alacsony iskolai végzettségű	46 270	994	2,2	4,0
középfokú végzettségű	57 238	-358	-0,6	31,6
diplomás	4 003	-220	-5,2	37,1
tartósan munkanélküli**	32 863	-244	-0,7	-14,5
álláskeresési támogatásra jogosult***	27 341	-90	-0,3	53,0
aktív korúak ellátására jogosult****	39 482	330	0,8	-3,9
Nyilvántartásba belépő	12 345	1 283	11,6	31,8
első ízben belépő	1 223	-126	-9,3	4,4
Nyilvántartásból kikerülő	11 929	1 357	12,8	26,2
Havi összes bejelentett munkaerő-kereslet	9 598	1 198	14,3	8,0
a hónap folyamán bejelentett	5 916	765	14,9	-4,9

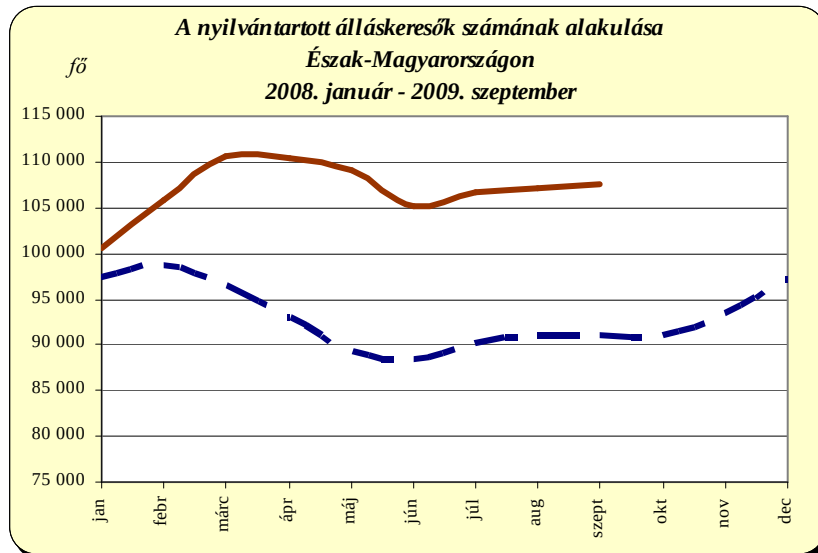
* A munkanélküliségi arány a nyilvántartott álláskeresők gazdaságilag aktív népességen belüli aránya. A régiós arányokat a gazdaságilag aktív népesség 2008. év eleji létszámával (516,5 ezer fő) számítottuk. A változás százalékpontban értendő.

** Legalább egy éve minden hónapban szerepeltek a regisztrált álláskeresők között.

*** Álláskeresési (vállalkozói) járadékra, vagy álláskeresési segélyre jogosultak zárónapi számát tartalmazza.

**** Az 1993. évi III. törvény, 35.§-ában foglaltaknak megfelelően a települési önkormányzatok által megállapított és folyósított ellátás.

Az észak-magyarországi régióban 2009. szeptember végén 107,5 ezer regisztrált álláskereső keresett munkát kirendeltségeink segítségével, létszámuk az augusztus végi 107,1 ezer főhöz képest alig fél százalékkal, 416 fővel emelkedett. Az előző év azonos hónapjához viszonyított létszámtöbblet újra bővült a régióban, 17,7%-ról 18,3%-ra, (16,1 ezer főről 16,6 ezer főre), de változatlanul jelentősen alatta maradt az országos létszám emelkedési ütemének (34%).

Az álláskeresők alig változó havi végi létszámát most is élénk munkaerő-piaci mozgások alakították. A pár száz fős emelkedést már egyre kevésbé a frissen végzett pályakezdők beáramlása határozta meg, sokkal inkább a nem pályakezdő álláskeresők - zömében közfoglalkoztatással összefüggő - intenzív be- és kiáramlása. Az álláskeresők körében zajló létszám-mozgásokat befolyásoló tényezők közül kiemelkedik a munkaerő-kereslet, mely volumenétől és összetételétől függően az állástalanok más és más csoportjait aktiválja.

Létszámnövelő tényezőt jelentett a tanulmányaikat éppen befejező fiatalok mellett a korábban szervezetünkkel már együttműködő, aktívan állást kereső pályakezdők újbóli megjelenése, számuk jelentősen meghaladta az előző években tapasztaltat. Ennél nagyobb volt az emelkedés a nem pályakezdők körében, amit döntően a települési önkormányzatok által szervezett közcélú foglalkoztatás területén zajló havi létszámmozgás befolyásolt.

A régió körzeteinek többségét a regisztrált álláskeresők számának stagnálása jellemezte.

A régión belül **Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 68,2 ezer főt, Hevesben 20,7 ezer főt, míg Nógrád megyében 18,6 ezer főt tartottak álláskeresőként nyilván a munkaügyi kirendeltségek.**

Az előző hónaphoz képest Borsod-Abaúj-Zemplén megyében Szikszó, Gönc, Edelény, Kazincbarcika térségében csökkent nagyobb számban (70-161 fővel) a regisztrált álláskeresők száma, míg a növekedés Mezőcsát és Tiszaújváros körzetében haladta meg a 100, Miskolc körzetében pedig a 300 főt, a többi kistérségben ennél kisebb létszámváltozás zajlott le. A változás mértékét tekintve a legnagyobb változás Mezőcsát (6,3%-os emelkedés) és Gönc (9,5%-os csökkenés) térségében ment végbe. Heves és Nógrád megye körzeteinek nagy részében már inkább a létszámemelkedés (22-113 fős, 0,6-9,1%-os) dominált, mely alól Eger, Hatvan, Rétság térségei képeztek kivételt, itt 5-69 fő közötti, 0,1-2,4%-os csökkenés volt mérhető. A létszámváltozás a leghátrányosabb helyzetű térségekben elsősorban a közfoglalkoztatásban zajló létszámcserekkel, míg az ipari körzetekben inkább a gazdasági válság nyomán elbocsátott alkalmazottak kirendeltségeinken való jelentkezésével függ össze.

Éves összehasonlításban a létszámemelkedés aránya a válság kialakulása óta továbbra is Hevesben volt a legnagyobb, 30%-ot tett ki, ami kétszerese a Borsodban (15%) tapasztaltnak, s a Nógrád megyei indexet (18%) is közel ilyen arányban haladja meg. A régió szinte valamennyi munkaügyi körzetében egy év alatt kisebb-nagyobb mértékben emelkedett a regisztráltak létszáma. A növekedés üteme a recesszióval inkább érintett, kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű területeken volt nagyobb, itt - többek között Tiszaújváros, Eger,

Gyöngyös, Hatvan, Pásztó, Rétság és körzetei - a 35-40-60%-ot is elérte. Csökkenés, vagy stagnálás figyelhető meg ugyanakkor a gazdaságilag fejletlenebb térségekben, ahol a közfoglalkoztatás kiterjedése tavalyhoz képest jelentősen bővítette a foglalkoztatási lehetőségeket (pl. Encs, Tokaj, Mezőcsát és Heves).

A nyilvántartott állás keresők száma és változása

Megnevezés	A nyilvántartott állás keresők				
	száma 2009. szeptember 20-án	számának változása az előző hónaphoz képest		számának változása az előző évhez képest	
	fő	fő	%	fő	%
B-A-Z. megye	68 156	-57	-0,1	9041	15,3
Heves megye	20 722	256	1,3	4802	30,2
Nógrád megye	18 633	217	1,2	2776	17,5
Észak-Magyarország	107 511	416	0,4	16 619	18,3
Magyarország	566 347	2 333	0,4	142 407	33,6

A nyilvántartott állás keresők gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya Észak-Magyarországon 20,8%-nak felelt meg szeptember végén, ami az országos átlagot (12,9%) továbbra is jelentős mértékben meghaladta.

A nyilvántartott állás keresők aránya a gazdaságilag aktív népességben belül (%)

Borsod-A.-Z. megye	Heves megye	Nógrád megye	Észak-Magyarország	Országosan
23,2	15,6	20,8	20,8	12,9

Régióink hátrányos munkaerő-piaci helyzete a válsággal jobban sújtott Közép-Magyarországon és a Dunántúl régióiban bekövetkezett visszaesése ellenére továbbra is megmaradt, Borsod-Abaúj-Zemplén megye hosszú ideje a második, Nógrád megye pedig a harmadik legmagasabb mutatóval rendelkezik a megyék rangsorában, de a Heves megyei arány is majd 3%-ponttal magasabb az országos átlagnál.

A nyilvántartott állás keresők létszáma alapján számított munkanélküliségi arányt tekintve az egyes körzetek közti területi különbségek továbbra is jelentősek még úgy is, hogy a recesszió a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetűeket érintette inkább, s így ezen térségek helyzetének romlása miatt némiképp mérséklődött korábbi relatív előnyük. Így a korábbiakhoz hasonlóan a szeptemberi mutató is a hatvani és a gyöngyösi körzetben volt a legalacsonyabb, 12,2-13,0%, de ez több százalékponttal magasabb, mint a tavalyi, vagy azelőtti években kimutatott arányt. A borsodi körzetek nagy részében, több nógrádi körzetben, valamint a hevesi kistérségben is ennek többszörösét teszi ki ugyanez a mérőszám.

A pályakezdő állás keresők száma ebben a hónapban már alig emelkedett.

Országosan a nyilvántartott **pályakezdő** állás keresők száma **2009. szeptember végén 58,1 ezer fő** volt, mely az előző hónaphoz képest még kisebb ütemű, 2,8%-os (1,6 ezer fős) emelkedést mutatott. Az előző év azonos időszakához viszonyítva az év folyamán egyre nagyobb létszámkülönbség volt mérhető, mely ebben a hónapban az idei legmagasabb értéket, 26,7%-os, 12,2 ezer fős létszámtöbbletet jelentett.

Az országban nyilvántartott **pályakezdő** állás keresők közül minden ötödik **Észak-Magyarországon keresett állást**, ők 2009. szeptember végén **12.895-en** voltak. Ebben a hónapban az oktatási intézményt elhagyó és munkát kereső fiatalok közül már kevesebben

jelentkeztek kirendeltségeinken, mint augusztusban, de még mindig többen mint az év más hónapjaiban. Ebben a hónapban 676 fiatal először, 1.232 pályakezdő fiatal pedig ismételten kérte regisztrációba vételét (augusztusban 820-an, illetve 1.105-en kérték).

2008. június-szeptember hónapjának összesített beáramlási adataihoz képest, idén újonnan 33 fővel kevesebben (összesen 3.802-en), míg ismételten 1.414 fővel többen (összesen 4.682-en) kérték nyilvántartásba vételüket kirendeltségeinken. Ez utóbbi magasabb érték feltehetőleg összefügg a szociális törvény változásaival, de közrejátszhat benne az is, hogy munkáltatók munkaerő-szükséglete csökkent, így gyakran előfordul, hogy a támogatott foglalkoztatást követően nem hosszabbítják meg a munkaviszonyt. A nyilvántartásból elhelyezkedés, munkaerő-piaci képzés vagy egyéb okok (pl. költözés, iskolarendszerű tanulmányok folytatása) miatt kikerülő pályakezdők tavalyhoz viszonyított, összesített adataiban már koránt sincs ilyen volumenű változás. Idén az év első kilenc hónapjában 5.603-an léptek ki a regiszterből, mely 531 fővel több, mint 2008 ugyanezen időszakában volt.

Szeptember végén a régióon belül a legtöbb pályakezdő álláskeresőt Borsod-Abaúj-Zemplén megye kirendeltségei tartották nyilván (8.510 főt), míg Heves megyében 2.176 főt, Nógrádban pedig 2.209 főt. **A nyilvántartásba belépők, illetve onnan kikerülők számának egyenlege szeptemberben a régióban már csak 81 fős (0,6%-os) növekedést okozott,** ami lényegesen kisebb, mint a tanévzárást követő hónapokban volt (19,5, ill. 5,4%). A régiót alkotó megyéket tekintve, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 0,8%-kal (71 fővel) kevesebb, míg Hevesben 3,7%-kal (78 fővel), Nógrád megyében pedig 3,5%-kal (74 fővel) több pályakezdő álláskereső keresett most állást kirendeltségeink segítségével, mint augusztusban.

A régióban tavalyhoz képest a januárt kivéve minden hónapban több pályakezdő álláskeresőt tartott nyilván szervezetünk, szeptember végén 14,7%-kal, 1,6 ezer fővel többet. Területi megoszlását tekintve az emelkedés Heves megyében volt a legnagyobb ütemű, 21,2%-os, ettől kevésbé növekedett Nógrád és B.-A.-Z. megyékben (16,2%, ill. 12,7%-kal).

A regisztrált pályakezdők összes álláskeresőkön belüli részaránya a régióban – a korábbi hónapok nagyobb beáramlásával összefüggésben – még mindig magasabb, 12%-ot tett ki, országosan ugyanez az arány alacsonyabb, 10,3% volt.

Észak-Magyarországon a szeptember végén nyilvántartott pályakezdő álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetétele a múlt hónaphoz képest csak kevésbé változott, de az év nagy részében jellemző összetételtől eltért. Ebben a hónapban is a szokásosnál több pályakezdő nő szerepelt nyilvántartásban (46%-ról 47%). A korosztályokat tekintve a pályakezdők legtöbbször 20-24 éves (68%-ról 69%-ra), összefüggésben a beáramlók korösszetételével. A legfeljebb 8 általánost végzettek részaránya ilyenkor mindig kisebb (39%, szemben az átlagos 48% feletti aránnyal), míg a szakközépiskolában, technikumban végzetté 21%-ról 26%-ra, a főiskolai, vagy egyetemi diplomát szerzett fiataloké pedig 3%-ról 7-8%-ra emelkedett. A szakmunkásképzőt, szakiskolát végzettek aránya nem változott, 18-19% körüli, ahogy a gimnáziumi érettségivel rendelkezőké sem, részesedésük 9-10% közötti.

Tavaly szeptemberhez képest a pályakezdő álláskeresők összetétele is - hasonlóan az álláskeresői kör egészében tapasztalt változásokhoz – nagyban módosult. Idén szeptemberben nagyobb a férfiak (51,6%-ról 53%-ra nőtt), a 20-24 éveseké (66%-ról 69%-ra nőtt), és a középfokú végzettséggel rendelkezőké (48%-ról 54%-ra nőtt) számaránya, a legfeljebb 8 általánost végzetté pedig csökkent (45%-ról 39%-ra).

A kiterjedt közcélú foglalkoztatás eredményeként tovább mérséklődött a tartósan álláskeresők száma és aránya a régióban.

A **tartósan regisztrált ügyfelek száma tovább csökkent a régióban.** A hosszú ideje állástalan ügyfelek számának csökkenését alapvetően a közfoglalkoztatás kiszélesítése, az „Út

a munkához” program végrehajtása eredményezte. Szeptember végén 32,9 ezer egy évnél hosszabb ideje (tartósan) nyilvántartott álláskereső volt a régióban. Az összes regisztrált álláskeresőn belüli arányuk a hónap végén a régióban 30,6% lett, országosan ugyanez az arány 24,5%-nak felelt meg. Az elmúlt év szeptemberéhez viszonyítva részarányuk a régióban 11,7%-ponttal csökkent, meghaladva a csökkenés országos ütemét (-8,8%-pont).

Az év folyamán leginkább a középfokú végzettségű álláskeresők száma emelkedett a régióban, közülük szeptember végén 57,2 ezer főt tartottak nyilván kirendeltségeink, 32%-kal (13,7 ezer fővel) többet, mint egy éve. A válság kedvezőtlen munkaerő-piaci hatását e téren növelte, hogy az elbocsátások a szakképzett munkaerő által betöltött munkahelyeket érintették legnagyobb számban, de a pályakezdők szezonális beáramlása is erősítette ezt a folyamatot, hisz legtöbbjük közép-, vagy felsőfokú végzettség megszerzése után keresi meg kirendeltségeinket.

Tavaly szeptemberhez viszonyítva az álláskeresők további csoportjaiban is emelkedés történt. Szeptember végén az 50 éven felüliek 22%-kal voltak többen, létszámuk 17,7 ezer főt tett ki. Az alacsony iskolai végzettségűek létszáma 4%-kal 46,3 ezer főre bővült, míg a nők körében - 18%-os emelkedés követően - a hónap végére 49,8 ezer fős létszámszint alakult ki.

A szervezetünk által folyósított **álláskeresői ellátásokra** (álláskeresők járadéka, segélye, vállalkozói járadék) szeptember végén 27,3 fő volt jogosult, számuk az egy évvel korábbi – döntően a válság nyomán állásukat veszítők beáramlás okán - 53%-kal meghaladja, s részaránya is ennek megfelelően a tavalyi 20%-ról 25%-ra emelkedett.

A **rendelkezésre állási támogatásra** jogosultak közül szeptember végén 39.364 fő, mint regisztrált álláskereső szerepelt kirendeltségeink nyilvántartásában. Számuk az előző hónaphoz képest 1,6%-kal (631 fővel) nőtt, az egy évvel korábbihoz (az akkori szabályok szerint megállapított rendszeres szociális segélyben részesülők számához) viszonyítva pedig 4%-kal (1,6 ezer fővel) csökkent. Létszámarányuk a tavaly augusztusi 45%-ról idén 37%-ra mérséklődött.

Tovább csökkent a csoportos létszámcsökkentéssel érintett munkavállalók száma.

Az Észak-magyarországi Regionális Munkaügyi Központ területéről 2009. szeptember hónapban csoportos létszámcsökkentésre vonatkozó döntést követően összesen 2 munkáltatótól érkezett 175 főt érintő bejelentés, az elbocsátásra kerülők száma 100 fővel kevesebb, mint augusztusban volt. Egy munkáltató 98 főre vonatkozóan Borsod megyéből, a másik munkáltató 77 főre pedig Nógrádból tett bejelentést.

Az érintett alkalmazottak elbocsátására mindkét esetben - a postai piac liberalizációjával összefüggésben - a posta, távközlés ágazatban kerül sor. A munkájukat elvesztők zöme postai kézbesítői, ügyintézői munkakörből kerül ki.

Miskolc, 2009. október 13.